

דגשים מהמושב השלישי – SEL בעיר הגדולה

הטמעה מערכתית של למידה רגשית-חברתית בתל אביב-יפו¹

משתתפות

- ד"ר אסנת אייל, מפקחת כוללת על בתי ספר על-יסודיים בתל אביב-יפו, משרד החינוך
- ד"ר דפנה קופלמן-רובין, ראש מרכז SEL.IL, בית הספר ברוך איבצ'ר לפסיכולוגיה במרכז הבינתחומי הרצליה
- גב' שירלי רימון-ברכה, מנהלת מנהל החינוך בעיריית תל אביב-יפו

המושב עסק בפיתוח והתאמה של יעדי הלמידה הרגשית-חברתית כמנוף להטמעתה בעיר תל אביב-יפו. יעדי הלמידה יהיו כלי שימשש לפיתוחה ולהטמעתה של שפת sel עירונית, בהתאמה לגילאים שונים ולהיבטים תרבותיים שונים.

דגשים מהמושב

המרכיב האישיותי הוא המרכיב הדומיננטי שמשפיע על יכולת ההתמודדות של תלמידים עם מצבי משבר (הקורונה היא דוגמה רלוונטית לכך) ועם אתגרים אחרים. יש צורך בהגדרת יעדים ייחודיים (תלת-שנתיים) כדי להבין בכל אחד משלבי החינוך אם הצלחנו בתהליך. היעדים הם למעשה תוכנית עבודה להטמעת התוכנית.

החזון של התוכנית הוא בנייה של שפה עירונית מערכתית המחברת למידה רגשית-חברתית ופדגוגיה באמצעות פיתוח משותף של יעדי הלמידה הרגשית-חברתית בהתאמה גילית ותרבותית.

התהליך מתחיל עם זיהוי הצורך. לאחר מכן דנים בחזון ובתוכניות. יש לרתום את הצוות ולתת לו תחושה של בעלות (ownership) על התהליך כדי שהוא יצליח. נכון להיום, לאחר גיוס הצוות המוביל, עומדת התוכנית בשלב העבודה עם צוות מצומצם. נערכים מפגשי הערכות, פיתוח מענה דיפרנציאלי, מפגשי צוות גיל, פיתוח יעדים, גיבוש מודל והטמעה.

התוכנית מכנסת ידע מארצות הברית ומאירופה בליווי מומחים עולמיים מקאסל. השלב הבא הוא הטמעה והתאמה. זהו תהליך בהיזון חוזר ודיאלוג, בחשיבה משותפת. עוד דבר ייחודי למהלך הוא עבודה על כל רצף הגילאים, מלידה עד סוף התיכון. תל אביב היא עיר מגוונת מאוד והמטרה היא להשתמש במודל שיווצר בה כדי לגבש יעדים עבור כל הארץ.

¹ מסמך הדגשים נכתב בידי צוות היוזמה – מרכז לידע ולמחקר בחינוך.

היעדים של הלמידה הרגשית-חברתית הם כלים לפיתוח וללמידה ולא מדד אבחוני. גם בתוך היעדים יש התאמה לגילים השונים והתייחסות לנושא התרבותי.

בתוכנית בתל אביב-יפו מצטבר ידע רחב ומגוון, וכך כל בית ספר יכול ללמוד ולאמץ מתוך המודל. ההכשרה והפיתוח המקצועי פועלים במודל של כניסה לתוך בתי הספר, בצמיחה מלמטה. כל רשות יכולה ללמוד מהתהליך הזה. השותפות בין כל הגורמים יכולה לשמש דוגמה לכל המחוזות בארץ.

המודל מלווה במחקר ייחודי. המחקר מתפתח עם העבודה המשותפת בשטח ובגיבוש המדיניות ומשלב מחקר איכותני וכמותני והתייעצות עם מומחים עולמיים להטמעת למידה רגשית-חברתית. הוא מתחלק לשלושה שלבים:

- הגדרת המסגרת המושגית, תכנון והתאמה לשטח בעזרת כלים איכותניים
- פיתוח
- בחינת מודלים שונים להטמעה

האתגר הגדול הוא הזמן המוגבל של צוותי החינוך. מודל ההעסקה של אנשי חינוך מקשה מאוד על למידה ופיתוח.

בחזון – גם הילדים והנוער יהיו שותפים בפיתוח מודל הלמידה.

האתגר הוא להגיע לכל ילד וגם להורים. המשפחה צריכה להיות חלק מהתהליך כדי שהילדים ישמעו את אותה השפה גם בבית.

אוכלוסיות עם צרכים מיוחדים הן חלק אינטגרלי ממערכת החינוך. לצערנו אין מודלים בעולם של הטמעת למידה רגשית-חברתית בחינוך המיוחד. אנחנו נענים לאתגר – בכל אחד מהצוותים חברים גם אנשי חינוך מיוחד, ואנחנו מתכוונים לעבוד על הטמעת למידה רגשית-חברתית גם שם.

מהלך אורגני ובשל אמור להיות טבעי למורות ולמורים כחלק מתהליך של למידה והוראה. בתוכנית המובנית, אנשי החינוך יוכלו להישען על היעדים ואבני הדרך כדי לכוון את עבודתם ולבדוק בעצמם אם הגיעו ליעדים. התהליך הוא מתנה למורים.

בארץ יש הרבה עשייה בתחום הלמידה הרגשית-חברתית, אבל יש פערים בהשגת היעדים ובכלים למדידה והערכה. התהליך צריך להיות שקוף, זמין ורלוונטי לאנשי החינוך.

לסיכום:

"הלמידה הרגשית-חברתית פה כדי להישאר, בעיקר משום שהיא מעולם לא עזבה"

"Social-Emotional learning is here to stay, mainly because it never left"

(Profesor Morris Elias)